Ministarstvo
finansija

Adresa: ul. Stanka Dragojevića 2,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 242 835
fax: +382 20 224 450
www.mif.gov.me

Br: 05-02-040/26-879/2

Podgorica, 30.01.2026. godine

Za: MINISTARSTVO PRAVDE, ul. Vuka Karadžića 3, Podgorica

gospodinu, mr Bojanu Božoviću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela

Veza: Vai akt broj: 01-040/26-103/2 od 19.01.2026. godine

Poštovani gospodine Božoviću,

Povodom *Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela,* Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Uvidom u dostavljeni materijal, utvrđeno je da se predložena izmjene i dopune odnose na usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa odredbama relevantne Direktive EU o odgovornosti pravnih lica za krivična djela protiv životne sredine, uključujući uspostavljanje minimalnih i maksimalnih granica novčanih kazni, kao i uvođenje novih sankcionih mjera, poput isključenja pravnih lica iz pristupa javnom finansiranju. Takođe, jačanje preventivnog i represivnog efekta sankcija-povećanjem iznosa novčanih kazni i uvođenjem proporcionalnih pravnih posljedica, a u cilju efikasnijeg odvraćanja pravnih lica od izvršenja krivičnih djela, posebno onih koja ugrožavaju životnu sredinu.

Na tekst Predloga zakona i na pripremljeni Izvještaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

U tekstu Predloga zakona o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore i Izvještaju o analizi uticaja propisa u djelu procjene fiskalnog uticaja, navedeno je da za implementaciju predmetnog Predloga nijesu potrebna dodatna izdvajanja finansijskih sredstava iz Budžeta Crne Gore. Takođe, navedeno je da sprovođenjem Zakona ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze, kao i da nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijska obaveza.

Razmatrajući dostavljenu dokumentaciju, Ministarstvo finansija, sa aspekta budžeta, nema primjedbi na *Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela*, uz napomenu da se eventualno potrebna sredstva za implementaciju istog usklade sa sredstvima koja su opredijeljena Ministarstvu pravde Zakonom o budžetu Crne Gore za 2026. godinu.

S poštovanjem,

Crna Gora MINISTARSTVO FINANSIJA PODGORICA

MINISTAR
mr Novica Vuković

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA	
PREDLAGAČ PROPISA	Ministarstvo pravde
NAZIV PROPISA	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela

1. Definisanje problema
Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
Koji su uzroci problema?
Koje su posljedice problema?
Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

Donošenjem Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela rješava se problem neusklađenosti sa obavezama koje proizilaze iz relevantne Direktive Evropske unije u oblasti odgovornosti pravnih lica za krivična djela protiv životne sredine. Ključni nedostatak važećeg zakonodavnog okvira ogleda se u tome što propisane novčane kazne nisu u skladu sa visinama koje zahtijeva Direktiva, prema kojoj maksimalne novčane kazne za određena krivična djela ne smiju biti niže od 24.000.000 eura, odnosno 40.000.000 eura za najteže oblike djela. Važeći zakon, donesen 2007. godine, predviđa znatno niže iznose, koji ne omogućavaju efikasno sankcionisanje pravnih lica niti ostvarivanje preventivne funkcije kaznene politike.

Uzrok problema leži u zastarjelosti postojećih odredbi o novčanim kaznama, koje nijesu mijenjane gotovo dvije decenije, kao i u činjenici da je evropski regulatorni okvir značajno unaprijeđen, naročito u oblasti ekološkog kriminaliteta. Takođe, važeći zakon ne sadrži određene mjere koje Direktiva zahtijeva, poput isključenja pravnog lica iz pristupa javnom finansiranju, uključujući tendere, grantove, koncesije i licence, što dodatno produbljuje neusklađenost zakonodavstva.

Posljedice postojećeg stanja manifestuju se kroz nedovoljnu efikasnost krivičnih sankcija, nemogućnost ostvarivanja adekvatne generalne i specijalne prevencije, rizik od nekonkurentnosti i nesigurnosti pravnog poretka te otežano ispunjavanje obaveza iz Poglavlja 27 – Životna sredina u procesu pristupanja Evropskoj uniji. Neusklađene i niske kazne stvaraju mogućnost da ekonomski snažna pravna lica lakše prihvate rizik izvršenja krivičnih djela, budući da kazneni okvir ne predstavlja stvarno odvraćajuću mjeru. Takođe, izostanak mjera zabrane pristupa javnim sredstvima umanjuje kapacitete države da sankcioniše pravna lica koja ozbiljno ugrožavaju životnu sredinu.

Oštećeni subjekti su, prije svega, država i društvo u cjelini, kroz smanjen nivo zaštite životne sredine i nedovoljno efikasnu borbu protiv ekološkog kriminaliteta. Takođe, oštećena su i pravna lica koja posluju u skladu sa propisima, jer se narušava fer tržišna konkurencija u korist subjekata spremnih da kalkulišu s niskim iznosima kazni. Posljedice se indirektno reflektuju i na građane, koji trpe ekološke, ekonomske i zdravstvene štete uzrokovane nedovoljno efikasnim sankcionisanjem ekoloških krivičnih djela.

Ukoliko bi se zadržalo postojeće stanje („status quo"), identifikovani problemi bi ostali neriješeni i imali tendenciju daljeg pogoršanja. Neusklađenost zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije onemogućila bi Crnu Goru da ispuni obaveze u okviru procesa pristupanja, naročito u Poglavlju 27 – Životna sredina. Istovremeno, zadržavanje niskih i neadekvatnih kazni nastavilo bi da umanjuje odvraćajući efekat krivičnih sankcija, čime bi se povećao rizik od ponavljanja i intenziviranja ekoloških krivičnih djela.

Pravna lica bi, zbog niskog kaznenog rizika, i dalje mogla da ocjenjuju kršenje propisa kao finansijski prihvatljivu opciju, što bi dodatno ugrozilo pravnu sigurnost, tržišnu konkurentnost i zaštitu javnog interesa.

2. Ciljevi
Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?
Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.

Predloženim Predlogom zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela, ostvaruju se sljedeći ciljevi:
Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa odredbama relevantne Direktive EU o odgovornosti pravnih lica za krivična djela protiv životne sredine, uključujući uspostavljanje minimalnih i maksimalnih granica novčanih kazni, kao i uvođenje novih sankcionih mjera, poput isključenja pravnih lica iz pristupa javnom finansiranju.
Jačanje preventivnog i represivnog efekta sankcija – povećanjem iznosa novčanih kazni i uvođenjem proporcionalnih pravnih posljedica, omogućava se efikasnije odvraćanje pravnih lica od počinjenja krivičnih djela, posebno onih koja ugrožavaju životnu sredinu.
Efikasnija zaštita životne sredine i javnog interesa – predložene izmjene osiguravaju da pravna lica koja svojim djelovanjem ozbiljno ugrožavaju životnu sredinu budu sankcionisana, čime se doprinosi smanjenju ekoloških rizika i jačanju povjerenja javnosti u institucionalni sistem.
Predlog zakona prilagođava institut novčanih kazni i drugih mjera promijenjenim ekonomskim, društvenim i regulatornim okolnostima, osiguravajući proporcionalnost sankcija u skladu sa težinom krivičnih djela i ekonomskim mogućnostima pravnog lica.
Podrška strateškim ciljevima Vlade i evropskim integracijama – donošenje zakona doprinosi ispunjavanju obaveza Crne Gore u okviru Poglavlja 27 – Životna sredina, u procesu pristupanja Evropskoj uniji, kao i ostvarivanju strateških ciljeva Vlade u oblasti zaštite životne sredine, zakonitosti poslovanja i borbe protiv ekološkog kriminaliteta.
Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela nije predviđen Programom rada Vlade Crne Gore za 2025. godinu.

3. Opcije

Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).
Obrazložiti preferiranu opciju?

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela neophodan je zbog usklađivanja sa EU Direktivom o odgovornosti pravnih lica za krivična djela protiv životne sredine. Trenutni zakon ne omogućava izricanje kazni u rasponima predviđenim Direktivom, a novčane kazne nijesu mijenjane od 2007. godine. Predložene izmjene povećavaju novčane kazne, uvode nove mjere poput isključenja iz javnog finansiranja i usklađuju pravne posljedice s težinom krivičnih djela. Ovo jača preventivni i represivni efekat sankcija, efikasnije sankcioniše višestruka i teža krivična djela te unapređuje zaštitu životne sredine.
Bez promjene Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela ("status quo" opcija) ne bi se osigurala usklađenost sa EU i slabije bi djelovao preventivno, dok neregulatorne mjere same ne mogu garantovati sankcionisanje težih djela. Regulatorna opcija je stoga preferirana jer direktno rješava postojeće probleme i harmonizuje zakon sa evropskim standardima.

4. Analiza uticaja

Na koga će i kako će najvjerovatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima).
Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti.
Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.
Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Predlogom zakona izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela radi vrši se usklađivanje sa EU Direktivom o odgovornosti pravnih lica za krivična djela protiv životne sredine. Predložene izmjene uključuju povećanje novčanih kazni, uvođenje novih sankcija (isključenje iz javnog finansiranja) i prilagođavanje uslova za sudsku rehabilitaciju, kako bi sankcije bile proporcionalne težini djela i ekonomskoj sposobnosti pravnih lica.

Direktni efekti predloženih izmjena i dopuna će imati uticaj pozitivni uticaji na način da se jačaju preventivne i represivne funkcije kazni, poboljšava zaštita životne sredine, pravna sigurnost se povećava, smanjuju se zloupotrebe u poslovanju, a sankcije postaju jasnije i proporcionalnije.
Donošenjem Predloga zakona neće se stvoriti troškovi građanima i privredi.
Donošenjem Predloga zakona neće se stvoriti administrativna opterećenja i biznis barijere.
Donošenjem Predloga zakona neće se stvoriti opterećenja novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija.

5. Procjena fiskalnog uticaja
Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?
Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti.
Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti.
Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskanu godinu?
Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?
Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?
Obrazložiti metodologiju koja je korišćenja prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda.
Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti.
Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na /predlog propisa?
Da li su dobijene primjedbe uključene u tekst propisa? Obrazložiti.

Za implementaciju ovog zakona iz budžeta Crne Gore nije potrebno obezbjeđivati dodatna sredstva.
Za implementaciju ovog zakona nije potrebno obezbjeđivati finansijska sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda.
Za implementaciju ovog zakona ne proizilaze međunarodne finansijske obaveze.
Za implementaciju ovog zakona nijesu neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno za narednu fiskanu godinu.
Nije predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze.
Implementacijom ovog zakona ostvariti će se prihod za budžet Crne Gore.
Kada je u pitanju metodologija obračuna finansijskih izdataka/prihoda, radi se o krivično materijalnom pravu koje proglašava određena ljudska ponašanja krivičnim djelima istovremeno predviđajući za njih kaznu, odnosno neku drugu krivičnu sankciju. Njegov cilj jeste da se djeluje na ponašanje čovjeka. Društvo putem krivičnog prava izražava svoje očekivanje da će se njegovi članovi uzdržati od vršenja ponašanja koja su proglašena krivičnim djelima.
Nijesu postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda.
Ministarstvo finansija nije dostavilo sugestije u odnosu na ovaj Predlog zakona.

6. Konsultacije zainteresovanih strana
Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertska podrška i ako da, kako.
Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije).
Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni. Obrazložiti.

U izradi propisa ekspertsku pomoć pružio je međunarodni eksperti, koji je angažovan u okviru projekta „Policy and Legal Advice Centre (PLAC) for Montenegro".
Sprovedena je javna rasprava 8. decembra 2025. godine, koja je trajala 20 dana, tokom kojih nisu zaprimljeni komentari.

Link o sprovedenoj javnoj raspravi: Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona
7. Monitoring i evaluacija **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?** **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?** **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?** **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**
Nema potencijalnih prepreka za sprovođenja ovog zakona. Mjere koje će biti preduzete tokom prmjene propisa da bi se ispunili ciljevi su prije svega promocija novih rješenja iz zakonskog teksta kao važnog preventivnog mehanizma. Za nepridržavanje odredbi zakona predviđene su novčane kazne i kazne zatvora. Glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva jeste broj izrečenih kazni. Za monitoring propisa je nadležno Ministarstvo pravde.

Podgorica, 19. januar 2026. godine

Црна Гора
МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ
ПОДГОРИЦА

MINISTAR
mr Bojan Božović

PREDLOG

ZAKON
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ODGOVORNOSTI PRAVNIH LICA ZA KRIVIČNA DJELA*

Član 1

U Zakonu o odgovornosti pravnih lica za krivična djela ("Službeni list RCG", br. 2/07, 13/07, 30/12 i 39/16) u članu 14 stav 3 mijenja se i glasi:

„(3) Ako krivičnim djelom nije učinjena imovinska šteta ili nije pribavljena protivpravna imovinska korist, ili je visinu te štete ili imovinske koristi teško utvrditi u razumnom roku, s obzirom na prirodu učinjenog krivičnog djela kao i druge okolnosti, sud će novčanu kaznu odmjeriti u određenom iznosu koji ne može biti manji od četiri hiljade eura niti veći od četrdeset miliona eura."

Član 2

Član 15 mijenja se i glasi:

„Pravno lice će se kazniti novčanom kaznom u iznosu od:

1) dvostrukog do petostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili od četiri do četrdesetdeset hiljada eura za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna;

2) petostrukog do desetostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili od četrdeset do osamdeset hiljada eura za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do tri godine;

3) desetostrukog do petnaestostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili od osamdeset do dvijestotine hiljada eura za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do pet godina;

4) petnaestostrukog do dvadesetostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili od dvijestotine do četiristotine hiljada eura za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do osam godina;

5) dvadesetostrukog do pedesetostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili od četiristotine do osamstotina hiljada eura za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do deset godina;

6) najmanje pedesetostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili od najmanje osamstotina hiljada eura za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora preko deset godina."

Član 3

U članu 18 stav 2 riječ „pedeset" zamjenjuje se riječju „dvijestotine".

Član 4

U članu 20 stav 1 mijenja se i glasi:

(1) Kad postoje uslovi za ublažavanje novčane kazne iz člana 19 ovog zakona, sud će ublažiti kaznu u ovim granicama:

1) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan petostruki iznos učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili četrdeset hiljada eura (član 15 tačka 2), novčana kazna se može ublažiti do dvostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili do četiri hiljade eura;

2) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan desetostruki iznos učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili osamdeset hiljada eura (član 15 tačka 3), novčana kazna se može ublažiti do petostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili do četrdeset hiljada eura;

3) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan petnaestostruki iznos učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili dvijestotine hiljada eura (član 15 tačka 4), novčana kazna se može ublažiti do osmostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili do sto hiljada eura;

4) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan dvadesetostruki iznos učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili četiri stotine hiljada eura (član 15 tačka 5), novčana kazna se može ublažiti do desetostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili do dvijestotine hiljada eura;

5) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan pedesetostruki iznos učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili osamstotina hiljada eura (član 15 tačka 6), novčana kazna se može ublažiti do dvadesetpetostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili do četiristotine hiljada eura."

Član 5

U članu 21 stav 1 riječi: „sedam miliona i petstotina hiljada eura." zamjenjuju se riječima: „četrdeset miliona eura.".

U stavu 2 riječ „stotinu" zamjenjuje se riječju „četiristotine".

Član 6

U članu 24 stav 2 riječ „stotinu" zamjenjuje se riječju „četiristotine".

Član 7

U članu 25 stav 1 riječ „stotinu" zamjenjuje se riječju „četiristotine".

U stavu 2 riječ „stotinu" zamjenjuje se riječju „četiristotine", a riječi „stotinu" riječju „četiristotine".

Član 8

U članu 33a stav 1 mijenja se i glasi:

„(1) Pravne posljedice osude koje se odnose na prestanak ili gubitak određenih prava su:

1) prestanak vršenja određene djelatnosti ili poslova;

2) gubitak određenih dozvola, odobrenja, koncesija, ili subvencija.

3) isključenje iz pristupa javnom finansiranju."

U stavu 2 tačka 4 poslije riječi „subvencija" dodaju se zarez i riječ „licenci".

Član 9

U članu 38 stav 2 tačka 3 riječ „pet" zamjenjuje se riječju „dvadeset".

Član 10

U članu 39 stav 1 riječ „pet" zamjenjuje se riječju „dvadeset".

U stavu 3 riječ „stotinu" zamjenjuje se riječju „četiristotine".

Član 11

U članu 47 stav 1 tačka 2 riječ „deset" zamjenjuje se riječju „četrdeset".

Član 12

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore".

*U ovaj zakon prenesene su odredbe Direktive (EU) 2024/1203 o zaštiti životne sredine putem krivičnog prava.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela sadržan je u odredbi člana 16 stav 5 Ustava Crne Gore kojim je propisano da se zakonom u skladu sa Ustavom uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Potreba za donošenjem Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela proizilazi iz obaveze usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa odredbama relevantne Direktive Evropske unije, koje se odnose na odgovornost pravnih lica za krivična djela protiv životne sredine. Iako su osnovni elementi odgovornosti pravnih lica već prenijeti u Zakon o odgovornosti pravnih lica za krivična djela i Krivični zakonik Crne Gore, postoji značajan nesklad u pogledu visine propisanih novčanih kazni. Važeći zakon ne omogućava izricanje kazni u rasponima predviđenim Direktivom, prema kojoj maksimalne novčane kazne za određena krivična djela protiv životne sredine ne smiju biti niže od 24.000.000 eura, a za najteža djela od 40.000.000 eura.

Kako bi se obezbijedila puna usklađenost sa zahtjevima Direktive, neophodna je sveobuhvatna revizija sistema novčanih kazni predviđenih Zakonom o odgovornosti pravnih lica za krivična djela. Pored toga, povećanje iznosa kazni je opravdano i činjenicom da one nijesu mijenjane od donošenja ovog zakona 2007. godine, iako su se ekonomske, društvene i regulatorne okolnosti značajno promijenile. Zbog toga je, osim izmjene člana 14 koji propisuje maksimalni iznos kazne, potrebno izmijeniti i članove 15, 18, 20, 21, 24, 25, 38, 39 i 47 zakona.

Novi iznosi kazni treba da budu utemeljeni na procjeni različitih okolnosti i proporcionalni težini krivičnih djela, iako se ne mogu precizno odrediti na osnovu unaprijed definisanih kriterijuma.

Dodatno, neophodno je uvesti novu mjeru koju važeći zakon trenutno ne predviđa, a koja proizilazi iz člana 7 stav 2 tačka c) Direktive – isključenje pravnog lica iz pristupa javnom finansiranju, uključujući tenderske procedure, grantove, koncesije i licence. Ova mjera predstavlja važan instrument u borbi protiv ekološkog kriminaliteta i ima za cilj da se sankcionišu pravna lica koja svojim djelovanjem ozbiljno ugrožavaju životnu sredinu, kroz uskraćivanje pristupa javnim sredstvima nakon izricanja osuđujuće presude.

Sve navedeno ukazuje na nužnost izmjene i dopune Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela, kako bi se obezbijedila harmonizacija sa pravnom tekovinom Evropske unije, jačanje preventivnog i represivnog efekta sankcija, kao i efikasnija zaštita životne sredine u Crnoj Gori.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Ovim zakonom se ne dira u osnovni koncept Zakona o odgovornosti pravnih lica za krivična djela koji je već usklađen sa relevantnim međunarodnim dokumentima.

Standardi Evropske unije sadržani su osnivačkim ugovorima, Povelji Evropske unije o ljudskim pravima i slobodama i acquis-u. Standardi sadržani u sekundarnom zakonodavstvu Evropske unije u ovoj oblasti su:

- ✓ Direktivom (EU) 2024/1203 o zaštiti životne sredine putem krivičnog prava.

IV OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Članom 1 Predloga zakona vrši se izmjena člana 14 stav 3 važećeg zakona na način sa se predloženim odredbama uređuje određivanja novčane kazne u slučajevima kada

krivičnim djelom nije nastupila imovinska šteta niti je pribavljena protivpravna imovinska korist, kao i kada visinu takve štete ili koristi nije moguće pouzdano utvrditi u razumnom roku. Imajući u vidu da priroda pojedinih krivičnih djela i okolnosti njihovog izvršenja mogu onemogućiti pravovremeno i precizno utvrđivanje imovinskih posljedica, propisuje se ovlašćenje suda da novčanu kaznu odredi u fiksnom iznosu. Ovim rješenjem obezbjeđuje se efikasnost postupka i pravično sankcionisanje učinioca, uz jasno propisane granice novčane kazne, koje ne mogu biti niže od 4.000 eura niti više od 40.000.000 eura.

Članom 2 Predloga zakona vrši se izmjena člana 15 važećeg zakona ovim izmjenama povećava se raspon novčanih kazni koje se mogu izreći pravnim licima, u zavisnosti od težine krivičnog djela i propisane kazne zatvora.

Članom 3 Predloga zakona mijenja se član 18 stav 2 tako što se prag za utvrđivanje višestrukog povrata kod pravnog lica povećava — umjesto dosadašnjeg iznosa od preko pedeset hiljada eura, sada se zahtijeva da je pravno lice najmanje dva puta osuđeno na novčanu kaznu veću od dvjesta hiljada eura. Takođe, zadržava se uslov da od posljednje pravosnažno izrečene kazne nije proteklo više od pet godina.

Članom 4 Predloga zakona vrši se izmjena člana 20 stav 1 zakona predloženim izmjenama povećavaju se minimalni iznosi novčanih kazni koje je moguće izreći kada sud primjenjuje institut ublažavanja kazne. Time se važeće, znatno niže granice usklađuju sa novim, višim rasponima kazni iz člana 15 i sa savremenim ekonomskim uslovima. Cilj izmjena je da se spriječi izricanje nesrazmjerno niskih kazni pravnim licima, ojača preventivni efekat sankcija i obezbijedi veća proporcionalnost između težine krivičnog djela i izrečene kazne.

Članom 5 Predloga zakona vrši se izmjena člana 21 stav 1 važećeg zakona na način da se povećava predloženom izmjenom povećava gornja granica jedinstvene novčane kazne za pravna lica odgovorna za više krivičnih djela u sticaju sa sedam miliona i petstotina hiljada eura na četrdeset miliona eura. Ovim se omogućava da sankcija proporcionalno odražava ukupnu težinu učinjenih djela i ekonomske mogućnosti pravnog lica, jača preventivna funkcija kazni i osigurava efikasnije sankcionisanje višestrukih krivičnih djela. Takođe, u stavu 2 predloženom izmjenom povećava se gornja granica jedinstvene novčane kazne za pravna lica koja su odgovorna za više krivičnih djela u sticaju, kada su za sva djela propisane kazne zatvora do tri godine, sa stotinu hiljada eura na četiristotine hiljada eura.

Članom 6 Predloga zakona vrši se izmjena člana 24 stav 2 na način da se povećava maksimalni iznos novčane kazne koja se može izreći pravnom licu uslovnom osudom sa stotinu hiljada eura na četiristotine hiljada eura. Ova promjena omogućava proporcionalnije sankcionisanje pravnih lica, jača preventivnu funkciju kazne i bolje odražava težinu krivičnih djela, dok se i dalje zadržava institut izvršenja kazne pod uslovom da osuđeno lice tokom utvrđenog vremena provjere ne počini novo krivično djelo.

Članom 7 Predloga zakona vrši se izmjena člana 25 stav 1 važećeg zakona na način da se predloženom izmjenom povećava se prag novčane kazne za opoziv uslovne osude sa stotinu hiljada eura na četiristotine hiljada eura. Time se omogućava da institut uslovne osude ostane efikasan i primjenjiv i kod težih krivičnih djela s većim novčanim kaznama, uz zadržavanje kontrolne funkcije suda nad izvršenjem kazne u slučaju novih krivičnih djela tokom vremena provjere. Nadalje, u stavu 2 povećava se prag novčane kazne sa stotinu hiljada eura na četiristotine hiljada eura, kako za opoziv uslovne osude, tako i za zabranu izricanja nove uslovne osude u slučajevima novih krivičnih djela. Time se prilagođava institut uslovne osude većim iznosima kazni, omogućava proporcionalno sankcionisanje pravnih lica i zadržava kontrolna i preventivna funkcija suda, uz poštovanje težine i srodnosti krivičnih djela počinjenih tokom vremena provjere.

Članom 8 Predloga zakona vrši se izmjena člana 33a na način da se predloženim izmjenama preciznije uređuju pravne posljedice osude koje se odnose na prestanak ili gubitak određenih prava, kao i one koje se odnose na zabranu njihovog sticanja. U odnosu na važeće rješenje, proširuje se katalog posljedica osude dodavanjem novih mjera, kao što su isključenje iz pristupa javnom finansiranju, kao i uključivanjem licenci u grupu prava čije sticanje može biti zabranjeno. Ove izmjene imaju za cilj jačanje integriteta pravnog sistema, unapređenje mehanizama kontrole nad pravnim licima i obezbjeđivanje efikasnijeg sprečavanja zloupotreba u oblastima od javnog interesa.

Članom 9 Predloga zakona mijenja se član 38 stav 2 tačka 3 i to da se povećava iznos novčane kazne koji predstavlja uslov za prestanak pravnih posljedica osude sa pet hiljada eura na dvadeset hiljada eura.

Članom 10 Predloga zakona vrši se izmjena člana 39 važećeg zakona na način da se predloženim izmjenama člana 39 vrši usklađivanje uslova za sudsku rehabilitaciju pravnih lica sa novim, povećanim rasponima novčanih kazni propisanim ovim zakonom. Zamjenom iznosa od pet hiljada eura sa dvadeset hiljada eura u stavu 1, prag za mogućnost dobijanja sudske rehabilitacije prilagođava se ekonomskoj realnosti i predstavlja logičnu posljedicu opšteg povećanja novčanih kazni. Na taj način omogućava se da pravna lica koja su počinila blaže oblike krivičnih djela, a ispunjavaju uslove, i dalje mogu ostvariti rehabilitaciju. Istovremeno, izmjenom iz stava 3, kojom se iznos od stotinu hiljada eura zamjenjuje iznosom od četiristotine hiljada eura, podiže se granica iznad koje rehabilitacija nije dozvoljena.

Članom 11 Predloga zakona mijenja se član 47 stav 1 tačka 2 važećeg zakona na način da se u tačku 2 povećava maksimalni iznos koji državni tužilac može odrediti kao obavezu pravnog lica u postupku odlaganja krivičnog gonjenja, sa deset hiljada eura na četrdeset hiljada eura. Ovo povećanje usklađeno je sa opštim podizanjem novčanih kazni i drugih finansijskih obaveza u zakonu, kao i sa savremenim ekonomskim prilikama.

Članom 12 Predloga zakona predlaže se da zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", s obzirom na to da je njegovo donošenje neophodno u cilju ispunjavanje obaveza iz Poglavlja 27 – Životna sredina, u okviru pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji.

V. SREDSTVA POTREBNA ZA SPROVOĐENJE OVOG ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbijediti dodatna sredstva u Budžetu Crne Gore.

PREGLED ODREDBI ZAKONA O ODGOVORNOSTI PRAVNIH LICA ZA KRIVIČNA DJELA KOJE SE MIJENJAJU

Novčana kazna
Član 14

(1) Novčana kazna se utvrđuje zavisno od iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi, a ukoliko su ti iznosi različiti, kao osnov za utvrđivanje novčane kazne uzeće se viši iznos.

(2) Novčana kazna ne može biti manja od dvostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi, niti veća od stostrukog iznosa učinjene imovinske štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi.

(3) Ako krivičnim djelom nije učinjena imovinska šteta ili nije pribavljena protivpravna imovinska korist, ili je visinu te štete ili imovinske koristi teško utvrditi u razumnom roku, s obzirom na prirodu učinjenog krivičnog djela kao i druge okolnosti, sud će novčanu kaznu odmjeriti u određenom iznosu koji ne može biti manji od hiljadu eura niti veći od pet miliona eura.

Visina novčane kazne
Član 15

Pravno lice će se kazniti novčanom kaznom u iznosu od:

1) dvostrukog do petostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili od hiljadu do deset hiljada eura za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna;

2) petostrukog do desetostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili od deset do dvadeset hiljada eura za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do tri godine;

3) desetostrukog do petnaestostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili od dvadeset do pedeset hiljada eura za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do pet godina;

4) petnaestostrukog do dvadesetostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili od pedeset do stotinu hiljada eura za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do osam godina;

5) dvadesetostrukog do pedesetostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili od stotinu do dvijestotine hiljada eura za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora do deset godina;

6) najmanje pedesetostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili od najmanje dvijestotine hiljada eura za krivična djela za koja je propisana kazna zatvora preko deset godina.

Višestruki povrat
Član 18

(1) Sud može pravnom licu da pooštri kaznu do dvostrukog iznosa propisanog u članu 15 ovog zakona, ako je pravno lice odgovorno za krivično djelo učinjeno u višestrukom povratu.

(2) Višestruki povrat postoji ako je pravno lice najmanje dva puta osuđivano za krivično djelo na novčanu kaznu preko pedeset hiljada eura i ako od posljednje pravosnažno izrečene kazne nije proteklo vrijeme duže od pet godina.

Granice ublažavanja novčane kazne
Član 20

(1) Kad postoje uslovi za ublažavanje novčane kazne iz člana 19 ovog zakona, sud će ublažiti kaznu u ovim granicama:

1) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan petostruki iznos učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili deset hiljada eura (član 15 tačka 2), novčana kazna se može ublažiti do dvostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili do hiljadu eura;

2) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan desetostruki iznos učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili dvadeset hiljada eura (član 15 tačka 3), novčana kazna se može ublažiti do petostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili do deset hiljada eura;

3) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan petnaestostruki iznos učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili pedeset hiljada eura (član 15 tačka 4), novčana kazna se može ublažiti do osmostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili do dvadesetpet hiljada eura;

4) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan dvadesetostruki iznos učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili stotinu hiljada eura (član 15 tačka 5), novčana kazna se može ublažiti do desetostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili do pedeset hiljada eura;

5) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan pedesetostruki iznos učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili dvijestotine hiljada eura (član 15 tačka 6), novčana kazna se može ublažiti do dvadesetpetostrukog iznosa učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi ili do stotinu hiljada eura;

(2) Kad je sud ovlašćen da pravno lice oslobodi od kazne može mu kaznu ublažiti bez ograničenja za ublažavanje kazne iz stava 1 ovog člana.

Odmjeravanje kazne za sticaj krivičnih djela
Član 21

(1) Ako je pravno lice odgovorno za više krivičnih djela u sticaju, sud će izreći jedinstvenu novčanu kaznu koja predstavlja zbir pojedinačno utvrđenih kazni, a koja ne može preći stopedesetostruki iznos učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi, ukoliko su pojedinačne kazne utvrđene na taj način, ili sedam miliona i petstotina hiljada eura.

(2) Ako su za sva krivična djela u sticaju propisane kazne zatvora do tri godine, jedinstvena kazna ne može preći dvadesetostruki iznos učinjene štete ili pribavljene protivpravne imovinske koristi, ukoliko su pojedinačne kazne utvrđene na taj način, ili stotinu hiljada eura.

Uslovi za izricanje uslovne osude
Član 24

(1) Sud može pravnom licu za krivično djelo izreći uslovnu osudu.

(2) Uslovnom osudom sud može pravnom licu utvrditi novčanu kaznu do stotinu hiljada eura, s tim da se ona neće izvršiti ako osuđeno pravno lice za vrijeme koje odredi sud, a koje ne može biti kraće od jedne ni duže od tri godine (vrijeme provjeravanja), ne bude odgovorno za novo krivično djelo u smislu člana 5 ovog zakona.

(3) Sud može u uslovnoj osudi odrediti da će se kazna izvršiti i ako osuđeno pravno lice u određenom roku ne vrati imovinsku korist pribavljenu izvršenjem krivičnog djela, ne naknadi štetu koju je prouzrokovalo krivičnim djelom ili ne ispuni druge obaveze predviđene u krivičnopravnim odredbama. Rok za ispunjenje tih obaveza utvrđuje sud u okviru određenog vremena provjeravanja.

(4) Mjere bezbjednosti, izrečene uz uslovnu osudu, izvršavaju se.

Opozivanje uslovne osude zbog novog krivičnog djela

Član 25

(1) Sud će opozvati uslovnu osudu, ako osuđeno pravno lice u vrijeme provjeravanja bude odgovorno za jedno ili više krivičnih djela za koja mu je izrečena kazna od stotinu hiljada eura ili kazna u višem iznosu.

(2) Ako osuđeno pravno lice u vrijeme provjeravanja bude odgovorno za jedno ili više krivičnih djela za koja mu je izrečena novčana kazna niža od stotinu hiljada eura, sud će, pošto ocijeni sve okolnosti koje se odnose na učinjena krivična djela i pravno lice, a posebno srodnost učinjenih krivičnih djela i njihov značaj, odlučiti da li će opozvati uslovnu osudu. Pri tome sud je vezan zabranom izricanja uslovne osude, ako pravnom licu za krivična djela utvrđena u uslovnoj osudi i za nova krivična djela treba izreći kaznu preko stotinu hiljada eura (član 24 stav 2).

(3) Ako opozove uslovnu osudu, sud će, primjenom odredbe člana 21 ovog zakona, izreći jedinstvenu kaznu i za ranije učinjeno i za novo krivično djelo, uzimajući kaznu iz opozvane uslovne osude kao utvrđenu.

(4) Ako ne opozove uslovnu osudu, sud može za novo učinjeno krivično djelo izreći uslovnu osudu ili kaznu.

(5) Ako sud nađe da i za novo krivično djelo treba izreći uslovnu osudu, primjenom odredbe člana 21 ovog zakona, utvrdiće jedinstvenu kaznu i za ranije učinjeno i za novo krivično djelo i odrediće novo vrijeme provjeravanja koje ne može biti kraće od jedne ni duže od tri godine, računajući od dana pravosnažnosti nove presude. Ukoliko osuđeno pravno lice u toku novog vremena provjeravanja ponovo bude odgovorno za krivično djelo, sud će opozvati uslovnu osudu i izreći kaznu, primjenom odredbe stava 3 ovog člana.

Vrste pravnih posljedica osude

Član 33a

(1) Pravne posljedice osude koje se odnose na prestanak ili gubitak određenih prava su:

1) prestanak vršenja određene djelatnosti ili poslova;

2) gubitak određenih dozvola, odobrenja, koncesija, subvencija ili drugih oblika podsticaja koji se daju odlukom državnog organa ili organa jedinice lokalne samouprave.

(2) Pravne posljedice osude koje se odnose na zabranu sticanja određenih prava su:

1) zabrana vršenja određene djelatnosti ili poslova;

2) zabrana učešća u postupku javnih nabavki;

3) zabrana učešća u postupku privatizacije privrednih subjekata;

4) zabrana sticanja određenih dozvola, odobrenja, koncesija, subvencija ili drugih oblika podsticaja koji se daju odlukom državnog organa ili organa jedinice lokalne samouprave.

Zakonska rehabilitacija

Član 38

(1) Zakonska rehabilitacija se daje samo pravnom licu koje prije osude na koju se odnosi rehabilitacija nije bilo osuđivano ili koje se po zakonu smatra neosuđivanim.

(2) Zakonska rehabilitacija nastaje, ako:

1) pravno lice koje je oglašeno krivim, a oslobođeno od kazne, u roku od godinu dana od pravosnažnosti presude, ne učini novo krivično djelo;

2) pravno lice kojem je izrečena uslovna osuda, u vrijeme provjeravanja i u roku od godinu dana po isteku roka provjeravanja, ne učini novo krivično djelo;

3) pravno lice koje je osuđeno na novčanu kaznu u iznosu do pet hiljada eura, u roku od tri godine od dana kad je ta kazna izvršena, zastarjela ili oproštena, ne učini novo krivično djelo.

(3) Zakonska rehabilitacija ne nastaje ako još traju mjere bezbjednosti.

Sudska rehabilitacija

Član 39

(1) Sudska rehabilitacija može se dati pravnom licu koje je osuđeno na novčanu kaznu preko pet hiljada eura, ako u roku od pet godina od dana kad je ta kazna izvršena, zastarjela ili oproštena ne učini novo krivično djelo.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana sud će dati rehabilitaciju ako nađe da je osuđeno pravno lice zaslužilo rehabilitaciju i ako je, prema svojim mogućnostima, naknadilo štetu prouzrokovanu krivičnim djelom, pri čemu je sud dužan da uzme u obzir i sve druge okolnosti od značaja za davanje rehabilitacije, a posebno prirodu i značaj djela.

(3) Pravnom licu koje je osuđeno na novčanu kaznu preko stotinu hiljada eura ne može se dati rehabilitacija.

(4) Sudska rehabilitacija ne može se dati ako još traju mjere bezbjednosti.

Odlaganje krivičnog gonjenja

Član 47

(1) Državni tužilac može odložiti krivično gonjenje za krivična djela za koja je propisana novčana kazna ili kazna zatvora do osam godina, kada nađe da ne bi bilo cjelishodno da se vodi krivični postupak, s obzirom na prirodu krivičnog djela i okolnosti pod kojima je učinjeno, ranije poslovanje pravnog lica, ako pravno lice prihvati ispunjenje jedne ili više obaveza, i to da:

1) naknadi štetu i otkloni druge štetne posljedice nastale izvršenjem krivičnog djela;

2) plati određeni novčani iznos u korist humanitarne organizacije, fonda ili javne ustanove, s tim da taj iznos ne može preći deset hiljada eura;

3) ispuni obaveze u vezi sa učinjenim krivičnim djelom ili obaveze čije bi ispunjenje djelovalo preventivno u cilju sprječavanja vršenja novog krivičnog djela;

4) ispuni jednu ili više obaveza iz člana 27 ovog zakona.

(2) Prilikom donošenja odluke o odlaganju krivičnog gonjenja državni tužilac će uzeti u obzir okolnosti iz člana 16 ovog zakona.

(3) Pravno lice je dužno da prihvaćenu obavezu izvrši u roku koji ne može biti duži od šest mjeseci.

(4) Državni tužilac obaveze iz stava 1 ovog člana utvrđuje rješenjem. Rješenje se dostavlja pravnom licu, oštećenom ako ga ima, odnosno humanitarnoj organizaciji ili javnoj ustanovi u čiju se korist nalaže izvršenje.

(5) Prije donošenja rješenja iz stava 4 ovog člana državni tužilac će pribaviti saglasnost oštećenog i pristanak pravnog lica. Prilikom određivanja obaveza iz stava 1 ovog člana državni tužilac može uvažiti predlog oštećenog.

(6) Ako pravno lice izvrši obavezu iz stava 1 ovog člana, državni tužilac će odbaciti krivičnu prijavu, a odredbe člana 59 Zakonika o krivičnom postupku neće se primjenjivati, sa čime će državni tužilac upoznati oštećenog prije pribavljanja saglasnosti.